

Socijalne inovacije
socijalnim u
uslugama

Asim Pandžić

SOCIJALNE INOVACIJE U SOCIJALNIM USLUGAMA

Asim Pandžić

Socijalne inovacije u socijalnim uslugama

Autor

Prof. dr. Asim Pandžić

Recenzenti

Prof. dr. Natalija Perišić,
Univerzitet u Beogradu
Prof. dr. Muharem Adilović,
Univerzitet u Zenici

Izdavač

Centar za socijalne inovacije

Priprema za štampu

Dino Pandžić

Štampa

B-art

Tiraž:

50 komada

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo

ISBN: 978-9926-8002-5-3
COBISS.BH-ID: 60958470

Prava izdavača

Sva prava su zadržana. Nijedan dio knjige ne može biti štampan, umnožavan ili prenošen u bilo kom obliku, elektronski, fotokopiranjem ili na drugi način, bez date pismene saglasnosti izdavača.

CENTAR ZA SOCIJALNE INOVACIJE

**SOCIJALNE INOVACIJE U
SOCIJALNIM USLUGAMA**

Prof. dr. Asim Pandžić

Tuzla, 2024.

S A D R Ž A J

Predgovor	10
------------------------	-----------

PRVI DIO: SOCIJALNE INOVACIJE

TEORIJSKE OSNOVE SOCIJALNIH INOVACIJA.....	14
Pojmovno određenje socijalne inovacije	14
Koncept socijalne inovacije	17
Područja socijalnih inovacija	21
Nastanak i razvoj socijalnih inovacija.....	24
Značaj socijalnih inovacija	27
Socijalne inovacije i socijalna politika	31
PROCES KREIRANJA SOCIJALNIH INOVACIJA.....	36
Proces socijalnog inoviranja	36
Faze kreiranja socijalne inovacije.....	39
Prva faza - Izazovi	41
Druga faza - Prijedlozi i ideje	49
Treća faza - Izrada prototipa i testiranje	54
Četvrta faza - Održivost inovacije	56
Peta faza - Skaliranje i širenje inovacije	59
Šesta faza - Sistemska promjena	61

DRUGI DIO: INOVACIJE U USLUGAMA

SOCIJALNE USLUGE	66
Pojmovno određenje socijalnih usluga.....	66
Vrste socijalnih usluga	72
Principi razvoja socijalnih usluga	78
Kvalitet u uslugama socijalne zaštite.....	81
SOCIJALNE INOVACIJE U SOCIJALNIM USLUGAMA.....	92
Socijalne inovacije u uslugama socijalne zaštite	92
Promovirajući i inhibirajući faktori inovativnih usluga u institucijama socijalne zaštite	101
Integrirane socijalne usluge i socijalne inovacije	105

TREĆI DIO:

UPRAVLJANJE INOVATIVNIM ORGANIZACIJAMA

INOVATIVNE ORGANIZACIJE	112
Pojam i vrste organizacije	112
Socijalno inovativne organizacije	114
Inovativna organizaciona struktura	117
Inovativno orjentisana organizaciona kultura	125
Organizaciona kreativnost i socijalne inovacije	130
MENADŽMENT SOCIJALNIM INOVACIJAMA	136
Menadžment inovacija	136
Modli menadžmenta inovacija.....	143
Menadžment inovacijama u socijalnim uslugama	146
Inovativno liderstvo	150
Liderska kreativnost i socijalne inovacije	153
Uloga i funkcije menadžmenta socijalnih inovacija	156
Menadžment ljudskih resursa za razvoj socijalnih inovacija	162
Strateški menadžment socijalnim inovacijama.....	166

ČETVRTI DIO:

INOVATIVNE USLUGE ZA SOCIJALNU INTEGRACIJU DJECE

SAVREMENI PRISTUPI SOCIJALNOJ INTEGRACIJI DJECE.....	170
Socijalni model integracije	170
Holistički pristup u socijalnoj integraciji	174
Socijalne usluge za socijalnu uključenost.....	176
INOVATIVNI PRISTUP PLANIRANJA USLUGA ZA DJECU	179
Planiranje usluga usmjereno na osobu	179
Individualni plan usluga	181
Smjernice za formulisanje individualnog plana usluga.....	185
Individualno planiranje za dijete s teškoćama u razvoju.....	186
Izrada individualnog razvojnog plana razvoja za dijete	188
INOVATIVNI PROCES RADA SA DJECOM S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU	194
Socijalna promjena	194
Postizanje pozitivne promjene kod djece s teškoćama u razvoju	197
Realizacija individualnog razvojnog plana djece s teškoćama.....	198
Ciklus vođenja individualnog razvojnog plana djece s teškoćama	199
Uloge i zadaci voditelja individualnog razvojnog plana	204
Timski rad u realizaciji individualnog razvojnog plana	206

INOVIRANJE USLUGA ZA DJECU S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU	209
Inovativne socijalne usluge za djecu s teškoćama i roditelje	209
Usluga sveobuhvatne stručne procjene i planiranja.....	211
E-inkluzija – Usluga online podrške za unapređenje inkluzije	214
Usluga učenja ključnih kompetencija kroz virtuelnu stvarnost	216
Usluga razvoja socijalnih kompetencija kod djece	218
Usluga podrške porodicama u radu sa djecom.....	220
Usluga - Volonterski klub za podršku djeci i roditeljima	223
LITERATURA	226

Predgovor

U vremenu brzih društvenih promjena i tehnoloških inovacija, suočavamo se s rastućim potrebama za efikasnijim i inkluzivnijim socijalnim uslugama. Kao instrument socijalne politike socijalne usluge postaju sve važnije, a njihov kontinuirani razvoj ključan je za uspjeh socijalnih politika i suočavanje s posljedicama društvenih i demografskih promjena u mnogim zemljama. Socijalne usluge čine osnovu svakog sistema socijalne zaštite, pružajući podršku i pomoć najranjivijim članovima društva. One uključuju širok spektar aktivnosti, od zdravstvene zaštite i obrazovanja do socijalne pomoći i podrške za zapošljavanje. Kroz efikasniju organizaciju i pružanje socijalnih usluga, društva mogu postići veću pravednost, jednakost i dobrobit za sve svoje članove.

Tradicionalni pristupi često nisu dovoljni da odgovore na složenost savremenih socijalnih izazova, stoga se nameće potreba za inovativnim rješenjima koja mogu donijeti trajne promjene. Tradicionalni modeli socijalne pomoći često nisu dovoljno fleksibilni ili efikasni da odgovore na dinamične potrebe savremenog društva. Stoga se nameće pitanje: kako možemo poboljšati postojeće sisteme i razviti nove pristupe koji će bolje služiti građanima?

Socijalne inovacije su odgovor na ovaj izazov. One predstavljaju nove strategije, koncepte, ideje, usluge i organizacijske oblike koji ciljaju na poboljšanje kvalitete života ljudi kroz efikasnije, pravednije i održivije socijalne usluge, te zadovoljavaju socijalne potrebe na održiv i inkluzivan način. Bilo da se radi o korištenju novih tehnologija za pružanje pomoći, inovativnim metodama finansiranja ili novim oblicima saradnje između različitih aktera, socijalne inovacije nude niz mogućnosti za unapređenje socijalnih usluga. Cilj nam je pokazati kako se inovativni pristupi mogu koristiti za unapređenje socijalnih politika, te kako oni mogu doprinijeti stvaranju inkluzivnijeg i pravednijeg društva.

U današnjem složenom društvenom okruženju, efikasan menadžment socijalnih usluga postaje ključan za osiguranje kvalitete, dostupnosti i održivosti usluga koje su neophodne za podršku najranjivijim članovima zajednice. Ova knjiga, također istražuje međusobnu povezanost i sinergiju između inovativnih pristupa u socijalnim uslugama i efikasnijih menadžerskih strategija, predstavljajući novi sistematski pristup organizaciji, planiranju i vođenju socijalnih usluga, kako bi se osigurala njihova efikasnost i održivost. Analiziraju se ključni faktori uspjeha u socijalnom menadžmentu, poput liderstva, strateškog planiranja, funkcija i uloga menadžera i kreativnosti liderstva.

Poseban akcent ove knjige odnosi se na inovativne pristupe u integraciji djece s teškoćama u razvoju. Za postizanje adekvatne integracije djece i ostvarenje njihovih punih potencijala neophodan je sistemski pristup djetetu koji neće izolirano promatrati dijete kroz individualne elemente poteškoće na osnovu onesposobljenosti, već holistički pristup djetetu s teškoćama u razvoju, kako kroz definiranje ličnih elemenata teškoće tako i kroz definiranje elemenata teškoće koji zavise primarno od društvenih faktora. Na osnovu holističke procjene djeteta i njegovog okruženja planiraju se usluge podrške djetetu koje će dovesti do višeg nivoa uključenosti djeteta u društvo, a fokus odgovornosti za nivo uključenosti djeteta prelazi s individualnog na društveni nivo. Ovakav pristup zahtijeva da djeca i porodica imaju priliku da u potpunosti participiraju u procesu procjene, planiranja, provedbe i evaluacije podrške kao aktivni učesnici, a ne kao pasivni subjekti opservacije.

U ovom dijelu knjige predstavljane su i nove usluge koje su kreirane za u okviru projekta „Razvoj inovativnih socijalnih usluga za socijalnu integraciju djece s invaliditetom“ sa svrhom razvoja novih modela inovativnih socijalnih usluga podrške djeci i mladima sa višestrukim i najtežim oblicima invaliditeta za njihovu kvalitetniju integraciju u zajednicu i povećanu socijalnu uključenost. Projekat je realiziran od strane organizacije „Centar za socijalne inovacije“ iz Tuzle u okviru ustanove „Zavod za odgoj i obrazovanje osoba sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju“ Tuzla.

Kroz istraživanje i analizu, nastojali smo pružiti čitateljima alate i uvide potrebne za razvoj i implementaciju inovativnih socijalnih rješenja. Knjiga je namijenjena širokom spektru čitatelja, uključujući stručnjake u području socijalnih usluga, kreatore politika, istraživače, kao i studente koji se pripremaju za karijeru u ovom važnom sektoru.

Nadamo se da će ova knjiga potaknuti kritičko razmišljanje, inspirirati nove inicijative i doprinijeti boljem razumijevanju važnosti socijalnih inovacija u današnjem društvu. Vjerujemo da inovacije u socijalnim uslugama nisu samo mogućnost, već nužnost za stvaranje pravednijeg, solidarnijeg i inkluzivnijeg društva.

Autor